

Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2017

1. Hoofdstuk Klimaat

In 2020 zijn wij een *klimaat neutrale* gemeentelijke organisatie en in 2030 een klimaat neutrale gemeente. Hiermee zijn al onze producten, diensten en activiteiten vrij van uitstoot en dragen we actief bij aan een fossiel-vrije energievoorziening.

Van toepassing op begroting:

P02 Publieke dienstverlening	450 ton CO ₂ (gebouwen en verkeer)
P09 Milieu en Duurzaamheid	55.500 ton CO ₂ (particuliere bouw)
P11 Economie	55.000 ton CO ₂ (industrie / commerciële dienstverlening)

Doel is = klimaat neutrale gemeente 2030, waarbij de hele gemeenschap in 2030 klimaatneutraal is.

Probleemstelling:

Er is een klimaatprobleem. Als de CO₂ uitstoot niet verminderd wordt dan zijn de klimaatwijzigingen dermate groot dat ze onomkeerbaar zijn en zijn de mondiale afspraken uit het Klimaatakkoord van Parijs niet haalbaar.

De CO₂ uitstoot in de gebouwde omgeving (woningen & industrie) wordt voor een groot deel veroorzaakt buiten het directe invloedsgebied van de gemeente en om in 2030 een klimaat neutrale gemeenschap te bereiken moeten zowel onze inwoners als de bedrijven die actief zijn in de gemeente Son en Breugel veel maatregelen nemen. Daarnaast kunnen maatregelen buiten ons gemeentelijk grondgebied effectiever zijn dan maatregelen binnen ons eigen grondgebied vandaar dat uitgegaan is van klimaatneutraal en niet energie-neutraal, want dat zou betekenen dat niet regionaal naar maatregelen gekeken kan worden. Op dit moment is de opgave van de gemeente bekend, maar is er nog geen volledige oplossing om onze opgave te realiseren. Daarbij zijn er signalen dat de betrokkenheid bij de verschillende partijen (inwoners, bedrijven, maatschappelijk middenveld) flink varieert.

De signalen, waarop dit gebaseerd wordt, zijn:

- De afgelopen jaren heeft de gemeente een duurzaamheidslening gehad voor particulieren. Van deze lening is geen gebruik gemaakt, terwijl de hoeveelheid huishoudens met zonnepanelen achterblijft in vergelijking met de MRE regio.
- De Rabobank heeft aangegeven dat er maar heel beperkt gebruik gemaakt wordt van hypotheek of leningsvormen voor duurzaamheidsmaatregelen bij particulieren.
- SonEnergie heeft aangegeven dat er buiten de zonnepanelen projecten maar weinig animo is voor alternatieve vormen van duurzaamheidsmaatregelen zoals isoleren, warmtepompen etc.
- In Sonniuspark zijn de woningen waarbij reeds maatregelen waarbij een EPC 0 bereikt kan worden voor maar ongeveer 50 % gebruikt. Vaak worden de maatregelen toch ingeruild voor bijv. een extra dakkapel of serre.

Er zijn signalen dat een aantal koplopers op Ekkersrijt in Son en Breugel zelfstandig maatregelen aan het treffen zijn om klimaatneutraal te ondernemen:

- IKEA, heeft als doelstelling om al hun gebouwen klimaatneutraal te hebben in 2020.
- Strukton en Centric maken reeds gebruik van een warmtepomp voor hun ruimte verwarming.
- Rhenus gaat de daken van hun panden volledig voorzien van zonnepanelen en heeft het certificaat BREEAM outstanding.
- Prodrive heeft plannen om 2 windmolens te bouwen van 2 megawatt.
- Darling heeft met EcoSon de productie van Biodiesel voor hun eigen voertuigen gerealiseerd
- Van Loonvlees heeft het certificaat BREEAM outstanding

Uitgangspunten

- De gemeente Son en Breugel is niet verantwoordelijk voor het realiseren van klimaatdoelstelling bij inwoners en de industrie.

De gemeente Son en Breugel gaat verschillende projecten uitvoeren om de inwoners van Son en Breugel en de industrie in Son en Breugel eigenaarschap te geven om verschillende duurzaamheidsmaatregelen te stimuleren.

1.1 Bewustwordingscampagne: Wat we doen is groen!

Doelgroep: alle inwoners en verenigingen in Son en Breugel

Start: Q2 2017

Eind: 2030

Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen

Kosten: €10.000

Effect: 138 ton CO2

Start van de bewustwordingscampagne om de inwoners van Son en Breugel te laten inzien dat zij voor wat betreft hun eigen gedrag en woning zelf een steentje kunnen bijdragen in het reduceren van de CO2 uitstoot.

In Q2 2017 wordt een gemeentebrede duurzaamheidscampagne gestart, met daarbij onder andere minimaal 1 maal per 4 weken een advertentie in het weekblad.

We brengen hiermee inwoners (individueel of in een groep) in beeld die “groen doen”. Allerlei individuele duurzame initiatieven zoals Up with People, Steen eruit-plant erin, duurzaamheidsprijs, burgerinitiatieven, GreenDeal Ekkersrijt, maar ook initiatieven van individuele inwoners of bedrijven worden op deze manier met elkaar in verband gebracht. Ook kunnen we in deze advertenties aandacht besteden aan gemeentelijke projecten, zoals bijvoorbeeld het Verledden-project.

Grote gemeentelijke projecten zoals het Verledden- en het Rioolproject kunnen gebruik maken van “eigen” vormgeving/stijl met toevoeging van het “wat we doen is groen logo” (en eventueel ook andere stijlelementen uit deze campagne).

We zorgen met deze campagne voor een zichtbare duurzame rode draad. We laten zien dat we met vele grote en kleine initiatieven stappen zetten op weg naar een duurzamer Son en Breugel.

De start van de bewustwordingscampagne wordt gecombineerd met de komst van Up with People, aangezien zij in overleg met de gemeente Son en Breugel het klimaat als thema hebben omarmd. Up with People gaat samen met 80 á 90 vrijwilligers alle huishoudens bezoeken waarbij iedereen een LED lamp wordt aangeboden om een conventionele lamp te vervangen. De LED lamp wordt gesponsord door IKEA aangezien dit past in het duurzaamheidsprogramma van IKEA. Middelen die ingezet worden zijn het logo: Wat we doen is groen!, social media, persberichten, etc.

Alleen al door bij 50% van de huishoudens 1 lamp te vervangen wordt een CO2 reductie bereikt van 138 ton.

De bewustwordingscampagne blijft actief tot en met 2030. De bewustwording bestaat in de basis uit een gemeentelijke duurzaamheidswebsite en verschillende themapagina's die gedurende de looptijd van de primaire doelstelling zullen worden bijgehouden zodat er een totaal overzicht ontstaat van wat er is gebeurd en welke maatregelen er genomen kunnen worden. Dit wordt jaarlijks geëvalueerd en aangepast. Op de website kunnen de inwoners terecht voor vragen over maatregelen die ze zelf kunnen nemen en hierbij wordt ook door verwezen naar energiecorporatie SonEnergie.

1.2 Duurzaamheidsprijs

Doelgroep: 'jeugd onder 12 jaar oud' en 'inwoners en verenigingen' die duurzaamheid hoog in het vaandel hebben staan.

Start: Q1 2017
Eind: 2030
Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen
Kosten: € 1.750 p/j
Effect: bewustwording

In april 2017 heeft het College ingestemd met het instellen van een duurzaamheidsprijs voor maatschappelijke en burgerinitiatieven op het gebied van duurzaamheid en natuur. Er komt een jaarlijkse duurzaamheidsprijs voor volwassen met daaraan gekoppeld een geldbedrag van € 1.500,-- en een trofee en een jaarlijkse duurzaamheidsprijs voor kinderen (t/m 12 jaar) met daaraan gekoppeld een geldbedrag van €250,-- en een trofee. De duurzaamheidsprijs zal ieder jaar worden uitgereikt op de dag van de duurzaamheid (10 oktober 2017) tot en met 2030. Hierbij zullen de gemeenteraad en de jeugdgemeenteraad betrokken worden. De randvoorwaarden worden voor de zomervakantie uitgewerkt en worden gepubliceerd.

De kosten van dit project bedragen € 1.750 euro per jaar tot 2030

1.3 Regionale Energievisie

Doelgroep: MRE / bestuurlijk & ambtelijk
Start: Q1 2017
Eind: Q2 2017
Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen / Robert Visser
Kosten: alleen personele inzet
Effect: bewustwording

In april 2017 wordt een regionale energievisie vastgesteld waarop binnen de MRE regio in beeld is gebracht wat de regionale kansen zijn voor bijvoorbeeld initiatieven op het gebied van windenergie, biomassa, zonne-energie etc. Deze energievisie gaat deel uit maken van de regionale Omgevingsvisie en biedt de gemeenten een mogelijkheid om gezamenlijk oplossingen te bedenken die over de gemeentegrenzen heen gaan. Het initiatief ligt bij de MRE en de regionale Omgevingsvisie wordt door de individuele gemeenten vastgesteld.

1.4 Duurzaamheid: burgerinitiatief SonEnergie / Sonenbreugelverbint

Doelgroep: inwoners op het gebied van duurzaamheid inclusief SonEnergie & Sonenbreugelverbint
Start: Q1 2017
Eind: 2030
Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen
Kosten: € 10.000
Effect: bewustwording

De gemeente heeft de ambitie in 2030 een klimaat neutrale gemeenschap te zijn, maar heeft geen invloed op de handelingen van de individuele huishoudens. De gemeente probeert daarom de inwoners te stimuleren zelf initiatief te nemen. Dit probeert ze te doen door inwoners per wijk samen te brengen. Op die manier komen de initiatieven van onderaf en niet top-down. SonEnergie en Sonenbreugelverbint zijn partijen die de gemeente hierbij kunnen helpen door middel van hun uitgebreide netwerken.

In Q2 2017 gaan SonEnergie, Sonenbreugelverbint en de gemeente Son en Breugel een projectplan opstellen om burgers in de verschillende wijken daadwerkelijk zelf duurzaamheidsprojecten uit te laten voeren. De gemeente Son en Breugel legt hierbij de regie bij de partijen SonEnergie en Sonenbreugelverbint en faciliteert het hele proces.

De totale hoeveelheid CO2 reductie die hierbij bereikt wordt, is nog onbekend.
De kosten die geraamd worden voor het faciliteren van dit project bedragen: € 10.000.

1.5 GreenDeal Ekkersrijt

Doelgroep: bedrijven Ekkersrijt.

Start: Q1 2017

Eind: 2030

Poho: Robert Visser

Kosten: € 10.000

Effect: 10.000 ton CO2

Een groot deel van de CO2 uitstoot in Son en Breugel wordt veroorzaakt door de industrie. Een aantal grote bedrijven is zich bewust van hun verantwoordelijkheid en treffen maatregelen om hun CO2 uitstoot daadwerkelijk te verminderen. Op dit moment kijken bedrijven vooral vanuit hun eigen bedrijfsvoering naar de CO2 uitstoot en kijken in mindere mate naar hun omgeving. Duurzaamheid is echter een thema dat vraagt om ook buiten de grenzen van de eigen bedrijfsvoering te kijken. Zo kan een afvalproduct een grondstof zijn voor een ander bedrijf en kan warmte uit een proces een verwarming van een gebouw of productieproces zijn (waar warmte voor nodig is). Daarnaast zijn de grote nationale en Europese bedrijven vaak verplicht om maatregelen te treffen die als voorbeeld voor kleinere bedrijven kunnen dienen of kunnen kleinere bedrijven zelfs meeliften in de duurzaamheidsmaatregelen op een industrieterrein.

Om deze bedrijven te bundelen wil de gemeente Son en Breugel, samen met de Ondernemingsvereniging Ekkersrijt de mogelijkheden onderzoeken om de krachten te bundelen op Ekkersrijt op de volgende thema's:

- Energie
- Mobiliteit
- Circulaire economie
- Biodiversiteit

Het middel om de bedrijven te motiveren zal in de vorm van een convenant zijn, waarbij we willen aansluiten bij de systematiek van de GreenDeal.

In Q2 2017 zal een startbijeenkomst worden georganiseerd met de OVE en de bedrijven waarvan bekend is dat ze duurzaamheid hoog in het vaandel hebben staan. Het is de bedoeling dat de GreenDeal vanuit de bedrijven/OVE wordt getrokken en dat de gemeente het proces faciliteert.

De totale CO2 reductie die momenteel verwacht wordt bedraagt ongeveer 10.000 ton CO2. Voor het ondersteunen van de GreenDeal zullen kosten worden gemaakt die vooralsnog geraamd worden op € 10.000.

1.6 Prestatieafspraken woningbouwcorporaties

Doelgroep: woningbouwcorporaties

Doelgroep: bedrijven Ekkersrijt.

Start: Q4 2016

Eind: 2030

Poho: Robert Visser

Kosten: alleen personele inzet

Effect: 138 ton CO2

Jaarlijks worden er prestatieafspraken gemaakt met woningbouwcorporaties. De corporaties hebben zich gecommitteerd om hun woningbestand in 2020 op een gemiddeld energielabel B te brengen en om alle nieuwbouwwoningen met een EPC 0 uit te voeren.

De totale CO2 reductie die hiermee bereikt wordt bedraagt 138 ton CO2.

1.7 Zonnepanelen plaatsen bij particulieren woningeigenaren, (sport)verenigingen, verenigingen van eigenaren en scholen

Doelgroep: verenigingen en inwoners van Son en Breugel
Start: Q2 2017
Eind: 2030
Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen
Kosten: wordt door middel van een afzonderlijk voorstel voorgelegd aan de Raad
Effect: 340 ton CO2

In Q2 2017 kan de gemeenteraad Son en Breugel instemmen met het: Projectplan Zonnepanelenproject Regio Zuidoost Brabant. In dit project kunnen 21 gemeenten zonnepanelen aanbieden aan particuliere woningeigenaren, (sport-) verenigingen en VvE's (verenigingen van eigenaren), waarbij de gemeente het volledige traject van aanschaf, financiering en garantie voor haar rekening neemt doormiddel van een overeenkomst met een serviceprovider die in regionaal verband wordt aanbesteed. Dit project is een afgeleide van het succesvolle zonnepanelen project in de gemeente Landgraaf. Het project wordt volledig door de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) gefinancierd. Er hoeft in dit project dus geen gebruik gemaakt worden van de gemeentelijke reserve. Uitgangspunt is dat binnen 15 jaar de bewoners de zonnepanelen volledig hebben terugbetaald. Het is de verwachting dat ongeveer 250 huishoudens gebruik gaan maken van deze maatregel. De datum van de eerste plaatsing van de zonnepanelen is naar verwachting begin 2018.

De totale CO2 reductie die hiermee bereikt wordt bedraagt 340 ton CO2.

De totale financiering door de BNG bedraagt € 1.200.000.

1.8 Duurzaamheidsfonds

Doelgroep: bedrijven Ekkersrijt.
Start: Q1 2017
Eind: 2030
Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen
Kosten: niet van toepassing
Effect: draagvlak

In 2016 is op basis van de motie: 'opstellen van zonnepanelen project gefinancierd met middelen uit de reserve Obragasgelden' een toezegging gedaan om de mogelijkheden van een breed duurzaamheidsfonds op te stellen waarin een zonnepanelen project wordt meegenomen. In paragraaf 1.7 (plaatsen bij particulieren woningeigenaren, (sport)verenigingen, verenigingen van eigenaren en scholen) wordt aangegeven dat er een regionaal zonnepanelen project wordt uitgevoerd.

In paragraaf 1.4 (burgerinitiatief SonEnergie / Sonenbreugelverbindt) is aangegeven dat er een gezamenlijk projectplan zal worden opgesteld. Afhankelijk daarvan wordt bepaald of er behoefte is aan een duurzaamheidsfonds. Het is de verwachting dat de behoefte eind 2017, begin 2018 bekend is.

Begin 2017 zijn de verschillende mogelijkheden geïventariseerd.

Uitgangspunt in alle gevallen is dat het een voorfinanciering is waarbij de gemeente op termijn het geld weer terugkrijgt (revolving fund).

Er zijn verschillende varianten van een fonds:

- o Een fonds bestaande uit de reserve Obragasgelden
- o Een fonds bestaande uit een volledige financiering van de BNG
- o Een combinatie bestaande reserve Obragasgelden en financiering vanuit bijvoorbeeld de BNG of andere partijen.
- o Geen fonds, maar directe projectfinanciering vanuit het project, waarbij afzonderlijke keuzes gemaakt kunnen worden.

1.9 CO2 monitoring / klimaatbegroting

Doelgroep: bedrijven Ekkersrijt.

Start: Q1 2017

Eind: 2030

Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen

Kosten: € 5.000

Effect: inzicht in de CO2 impact.

Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks opgenomen in de P&C cyclus. Daarvoor is het belangrijk dat de projecten ook daadwerkelijk worden door gerekend op CO2 impact. Door het Energiebureau worden jaarlijks de plannen doorgerekend en wordt een jaarlijks overzicht gegenereerd.

2. Fysieke Leefomgeving

In 2030 is de fysieke leefomgeving waarin we leven effectief ingericht waarbij het behoud en herstel van de (oorspronkelijke) biodiversiteit centraal staat en waarbij het gebruik van gezonde, natuurlijke en gerecyclede materialen en producten vanzelfsprekend is. In de ruimte waarin we leven gaan we goed om met onze waterhuishouding en zijn we weerbaar tegen klimaatsveranderingen.

Van toepassing op begroting:

P10 Ruimtelijke inrichting 36.000 ton CO2
P06 Openbaar groen en openluchtrecreatie
P09 Milieu en Duurzaamheid

Probleemstelling:

De fysieke leefomgeving in gemeente Son en Breugel staat onder druk door verschillende factoren:

- Wegverkeer
- Industrie
- Vliegverkeer
- Geur van veehouderijen en industrie
- Risicovolle bedrijven
- Klimaatveranderingen die leiden tot meer extreme buien, hittestress en verdroging.

De signalen waarop dit gebaseerd is zijn:

- Meer dassenburchten in Son en Breugel
- Meer doodgereden dassen in Son en Breugel
- Klachten over vliegverkeer
- Klachten over wegverkeer
- Onderzoeken naar gevolgen van endotoxines/geur/fijn stof bij veehouderijen
- Klachten over geurhinder (zoals bij Ecoflow, Rendac)
- Uitkomsten regionale verkeersmilieukaart met daarop overschrijdingen voorkeursgrenswaarde
- Industriële vervuiling oppervlaktewater (zoals Sonse heideloop)

Uitgangspunten:

- De natuurlijke habitatten voor flora en fauna moeten behouden worden en mogen versterkt worden voor beschermde diersoorten zoals dassen en bijen.
- Er moet minimaal voldaan worden aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van geluid en externe veiligheid.
- Er moet voldaan worden aan de geurverordening van de gemeente Son en Breugel

2.1 Project faunaoversteken Lieshoutseweg en Hooijdonk

Start: Q2 2017
Eind: 2017
Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen
Kosten: € 20.000
Effect: versterken leefgebieden fauna / beschermde diersoorten

Er zal een subsidieaanvraag worden ingediend voor het realiseren en optimaliseren van faunatunnels in de nabijheid van de dassenburchten.

De totale kosten worden geraamd op € 80.000 waarvan 75% subsidiabel is. Aangezien dit een nieuwe investering is zal deze afzonderlijk worden beoordeeld. Dit bedrag zal worden geactiveerd en zal als kapitaallasten worden meegenomen.

2.2 Het Natuurnetwerk Brabant

Start: Q1 2017
Eind: 2023
Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen
Kosten: vooralsnog alleen personele inzet
Effect: versterken flora en fauna

Het Natuurnetwerk Brabant realiseren, waarmee natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied worden verbonden. Hiervoor zal een intentieovereenkomst worden afgesloten met de betrokken partners. Het totale project heeft een looptijd van 5 jaar.

De kosten bedragen vooralsnog alleen personele inzet.

2.3 Beheer groene hoofdstructuur

Start: Q1 2017
Eind: 2030
Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen
Kosten: regulier budget Groen
Effect: versterken flora en fauna

Door verschillende maatregelen wordt de groene hoofdstructuur beschermd:

- Verplaatsen speeltoestellen Oud Meer, naar Bosgebied West
- Gesprekken met de Rendac en Waterschap de Dommel om de industriële verontreiniging van de Sonse heideloop en de Dommel te beëindigen.

De kosten bedragen vooralsnog alleen personele inzet.

2.4 Regenwatervisie met regenwaterstructuurkaart

Start: Q1 2017
Eind: Q3 2017
Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen
Kosten: regulier budget vGRP
Effect: kansen in beeld brengen op het gebied van regenwater

Een regenwatervisie met regenwaterstructuurkaart is een instrument om kansen in beeld te brengen op het gebied van regenwater. Om tot een goed onderbouwde afweging te komen om binnen rioolvervanging- en rioolverzwaringsprojecten af te koppelen, wordt een hemelwatervisie opgesteld met een hemelwaterstructuurkaart. De regenwaterstructuurkaart is uit meer lagen opgebouwd.

De visie maakt de relatie tussen klimaatadaptie, ruimtelijke ontwikkelingen, duurzame inrichting, natuur en ecologie en beleving zichtbaar met de watersystemen riool, gronden oppervlaktewater en de bodem. De regenwatervisie zoomt in op concrete projecten zodat rekening gehouden kan worden met de daar heersende specifieke omstandigheden, scheidt inzicht in prioriteiten, de mogelijkheden werk met werk te maken en in de mogelijkheden hoe om te gaan met de berging en afvoer van hemelwater op lange termijn.

De kosten zijn opgenomen in de rioolheffing.

2.5 Nieuwbouw of renovatie

Doelgroep: particulieren, projectontwikkelaars en eigen organisatie

Start: Q1 2017

Eind: 2030

Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen / Robert Visser / Kees Vortman

Kosten: vooralsnog € 10.000 voor eigen organisatie

Effect: reductie van CO2 eigen organisatie (280 ton) + preventie van CO2 bij nieuwbouw

Bij alle nieuwbouw of renovatie projecten worden, indien mogelijk, via een anterieure overeenkomst of inkoopvoorwaarden, afspraken gemaakt over:

- Levensloopbestendigheid
- Geschikt of geschikt te maken voor meerdere gebruiksvormen
 - Flexibele gebruiksinrichting
 - Flexibele duurzame kantoorinrichting
 - Inspirerende werkomgeving
 - Mobiele werkomgeving: ongebonden aan vaste werkplek, faciliteren thuiswerk
- Optimaal gebruik water
 - Gebruik regenwater
 - Beperken verbruik van water
 - Ontharden van omgeving (waterinfiltratie in plaats van afvloeiing).
- Duurzaam bouwen
 - FSC hout
 - Gebruik van natuurlijke of gerecyclede materialen.

Als eis geldt minimaal een GPR van 8+ en bij ontwikkelingen binnen de eigen organisatie geldt: klimaatneutraal.

Voor alle bestaande gemeentelijke eigendommen zal een plan van aanpak worden vastgesteld om in 2020 klimaatneutraal te zijn als gemeente Son en Breugel. Dit plan van aanpak zal eind 2017 worden voorgelegd aan de Commissie GZ. De kosten van dit plan van aanpak worden geraamd op € 10.000

3. Mobiliteit

We verplaatsen ons in onze fysieke leefomgeving met behulp van duurzame energiebronnen. Ons wegennet en de publieke ruimte is zo ingericht dat alle plekken eenvoudig zijn te bereiken en er ook ruimte is ontstaan voor alternatieve vormen van mobiliteit en ontmoeting.

Van toepassing op begroting:

Programma 4. Verkeer en Vervoer	49.000 ton CO2 (autonome ontwikkeling)
Programma 2. Publieke dienstverlening	8 ton CO2 (dienst en woon-werkverkeer)

Probleemstelling

Ongeveer een kwart van de CO2 uitstoot wordt veroorzaakt door de 'mobiliteit' en valt grotendeels buiten het invloedgebied van de gemeente Son en Breugel, aangezien al het vervoer binnen onze gemeentegrenzen wordt meegerekend en grotendeels wordt veroorzaakt door transportmiddelen buiten onze eigen gemeente (o.a. A50). Om onze ambities te behalen zijn we dus afhankelijk van de gehele transportsector en al het personenvervoer.

De signalen waarop dit gebaseerd is, zijn:

- QuickScan CO2, waarin conform de landelijke systematiek is aangegeven dat meer dan 90 % van de CO2 uitstoot afkomstig is van wegverkeer, waarvan een heel groot deel wordt veroorzaakt door het verkeer op de snelwegen.

Uitgangspunten:

- Stimuleren van alternatieve duurzame vervoersmogelijkheden binnen de gemeentegrenzen
- Faciliteren van duurzame initiatieven zoals extra mogelijkheden bieden voor laadpalen voor auto's en fietsen
- Klimaat neutrale dienstreizen en woon-werkverkeer in 2020
- De openbare verlichting is reeds klimaatneutraal door het gebruik van 100% groene stroom. De CO2 reductie van 453 ton CO2 is reeds bereikt. Door het Verledden van de openbare verlichting wordt het energieverbruik gehalveerd. Dit kan elders als groene stroom gebruikt worden.

3.1 Concessies openbaar vervoer

Doelgroep: particulieren
Start: ingangsdatum Q1 2017
Eind: 2030
Poho: Kees Vortman
Kosten: geen
Effect: CO2 reductie van 285 ton CO2

Over het regionale openbaar vervoer worden regionaal afspraken gemaakt. Dit heeft geleid tot een concessie waarbij de verplichting is neergelegd dat het openbaar vervoer volledig emissieloos is in 2025 conform de landelijke afspraken. In Zuidoost-Brabant wordt voorop gelopen door aanschaf van 43 elektrisch gelede bussen.

De CO2 reductie voor Son en Breugel bedraagt in 2017 door de toepassing van elektrische bussen 285 ton CO2. De CO2 reductie voor Son en Breugel in 2025 bedraagt 570 ton CO2.

Er zijn geen direct aanvullende kosten voor Son en Breugel.

3.2 Slimladen

Doelgroep: particulieren

Start: Q1 2017

Eind: 2020

Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen

Kosten: € 1.000 p/j

Effect: CO2 reductie van 370 ton

In samenwerking met de provincie worden naast de huidige 3 openbare laadpalen waar de gemeente verantwoordelijk voor is, in de periode tot 2020, ongeveer 12 extra openbare laadpalen geplaatst in de gemeente Son en Breugel.

Het verwachte aantal elektrische auto's in 2020 is 224 in Son en Breugel, de CO2 reductie daarvan bedraagt ongeveer 370 ton CO2 per jaar.

De gemeentelijke bijdrage in de kosten van het plaatsen van de extra laadpalen bedragen € 250 per laadpaal, naast de personele inzet.

3.3 Verledden

Doelgroep: particulieren, projectontwikkelaars en eigen organisatie

Start: Q1 2017

Eind: Q4 2017

Poho: Kees Vortman

Kosten: projectfinanciering Verledden

Effect: CO2 reductie bij gebruik "grijze" stroom 452 ton CO2, door gebruikt van '100% groene stroom', is er geen directe reductie, maar preventie van het gebruik van stroom

In 2017 wordt de gehele openbare verlichting voorzien van LED verlichting. Aangezien de gemeente reeds 100% groene stroom gebruikt is er geen reductie van CO2, maar slechts beperking van het stroomgebruik.

4. Circulaire economie

In Son en Breugel gebruiken we alleen nog materialen van gezonde en natuurlijke herkomst waarbij we zoveel mogelijk inzetten op hergebruikte materialen. Al onze materialen zijn aan het einde van de levensduur eenvoudig terug te brengen in gesloten natuurlijke of technische kringlopen

Van toepassing op begroting:
Programma 9: Milieu en Duurzaamheid

Probleemstelling

De gemeente Son en Breugel heeft het afvalmanifest ondertekend met daarin de doelstelling om in 2020 nog maar 5 % restafval te verbranden van de totale hoeveelheid afval dat door onze huishoudens wordt geproduceerd. In 2012 bedroeg het percentage 35 %. Om deze ambitie te bewerkstelligen zijn er verschillende maatregelen getroffen. Er hebben bijvoorbeeld buurgerichte pilots plaatsgevonden zoals 't Zand afvalloos! en een kleine frequentieaanpassing GFT. Daarnaast is het inzamelsysteem in heel Son en Breugel aangepast door de frequentie aanpassing van de grijze container te verlagen en een verhoging van de inzamelfrequentie van de groene container en de pmd zak en is de milieustraat volledig aangepast. In 2016 is het besluit genomen over de invoering van omgekeerd inzamelen, waarmee bewoners hun restafval wegbrengen naar ondergrondse containers en gebruik kunnen maken van een papiercontainer. Daarmee daalt de hoeveelheid restafval naar ongeveer 12%.

De signalen waarop dit gebaseerd is, zijn:

- Monitoring hoeveel restafval dat verbrand wordt.

Uitgangspunten:

- Geen hogere afvalstoffenheffing
- Serviceniveau voor bewoners wordt verbeterd
- Betrokkenheid inwoners
- Samenwerkingsovereenkomst Baetsen

4.1 Omgekeerd inzamelen

Doelgroep: particulieren

Start: Q3 2017

Eind: Q4 2017

Poho: Robert Visser

Kosten: projectfinanciering Omgekeerd inzamelen

Effect: van 20 % restafval in 2016, naar 12 % restafval in 2018

Omgekeerd inzamelen in Son en Breugel houdt het volgende in:

- Restafval wordt in de bebouwde kom ingezameld met ondergrondse containers wat inhoudt dat de bewoners zelf hun restafval moeten wegbrengen. De kaders hiervoor zijn:
 - hoogbouw geen wegende ondergrondse containers (behoud van bestaande ondergrondse containers, zonder weegunit)
 - laagbouw wegende ondergrondse containers
 - loopafstand naar ondergrondse containers maximaal 200 meter (uitzonderingsmogelijkheid in overleg met betrokken bewoners op basis van doelmatigheid)
 - specifieke doelgroepen worden betrokken bij uitvoeringsmaatregelen zoals locatie containers en mogelijke maatwerkoplossingen (o.a. seniorenraad, ouderenverenigingen, gehandicapten)
- Restafval wordt in het buitengebied ingezameld met minicontainers 1 maal per 4 weken

- Oud papier en karton wordt 1 maal per 4 weken in heel Son en Breugel ingezameld met minicontainers
 - Binnen bebouwde kom met huidige grijze minicontainer
 - Buiten bebouwde kom met nieuwe minicontainer (met blauwe deksel)
- GFT(E) blijft op basis van huidige frequentie ingezameld worden (gemiddeld 48 maal per jaar)
- PMD blijft wekelijks ingezameld in transparante zakken gemaakt van gerecycled kunststof

Met omgekeerd inzamelen wordt verwacht dat het scheidingsresultaat naar ongeveer 12 % gaat, dus nog maar 1170 ton restafval, wat neer komt op ongeveer 70 kg restafval per inwoner. Momenteel is het niet haalbaar om de besparing in CO2 te berekenen, maar deze wordt in de loop van 2017 onderzocht. Door de vermindering van transportafstanden, het gebruik van ondergrondse containers met zonnepanelen, het hergebruik van de grijze containers en het verminderen van de totale hoeveelheid restafval dat verbrand hoeft te worden, wordt verwacht hier een aanzienlijke reductie van CO2 mee te bereiken. Op dit moment loopt de marktconsultatie ten behoeve van de aanbesteding van de ondergrondse containers. Aangezien er een uniek product gevraagd wordt (wegende ondergrondse containers) is het aanbestedingsproces complexer dan vooraf verwacht.

4.2 Contractbeheer

Start: Q2 2017
 Eind: Q4 2017
 Poho: Robert Visser
 Kosten: budget Afval
 Effect: nieuwe overeenkomsten

In 2017 worden nieuwe contracten afgesloten voor:

- Sorteren, transporteren en vermarkten PMD, waarbij er een stimulans dient uit te gaan om de vrijkomende grondstoffen zo hoog mogelijk toe te passen binnen de diverse grondstoffenketens. De huidige overeenkomst loopt op 1 januari 2018 af.
- Oud papier en karton: de inzameling met papiercontainers wordt gecombineerd met de startdatum van omgekeerd inzamelen. De huidige overeenkomst voor de inzameling van Oud papier en karton loopt op 1 januari 2018 af.
- Glasinzameling, de lediging en verwerking van glas loopt op 1 juli 2017 af.
- Textiel, de huidige overeenkomst loopt op 1 juli 2017 af.
- De samenwerkingsovereenkomst met Baetsen loopt op 1 januari 2018 af. Er is nog 3 maal een verlengingsoptie van 1 jaar.
- Aanbesteding en onderhoud van de ondergrondse containers voor omgekeerd inzamelen.

5. Sociale leefomgeving

Wij bieden kansen aan hen die dat nodig hebben en zorgen dat de omgeving waarin gewerkt wordt je inspireert, verzorgd en voedt. Onze omgeving brengt je fysiek en mentaal in balans. We houden een gezond leef- en werkklimaat in stand en met goed werkgeverschap bevorderen we welzijn en geluk.

Van toepassing op begroting:

Programma 7: Sociale Zaken

Programma 8: Zorg en welzijn

Programma 9: Milieu en Duurzaamheid

Probleemstelling

In de gemeente Son en Breugel staat de leefomgeving onder druk door verschillende oorzaken: de nabijheid van de snelwegen, Eindhoven Airport, veehouderijen, Industrierrein Ekkersrijt, gebiedsontsluitingswegen en horeca. Daartegenover staat dat de gemeente Son en Breugel een sociaal groen dorp is. De leefbaarheid wordt voor een groot deel bepaald door factoren waarop de gemeente Son en Breugel geen directe invloed op heeft, maar wel invloed op wil en kan uitoefenen.

De signalen waarop dit gebaseerd is, zijn:

- Gezondheidsonderzoek bij veehouderijen
- Klachten A50
- Klachten Eindhoven Airport
- Klachten bij evenementen

Uitgangspunten:

- Minimaal voldoen aan wet- en regelgeving
- Gezondheidsaspecten meenemen
- Transparantie over milieueffecten

5.1 Veehouderij en gezondheidsonderzoek

Doelgroep: Alle inwoners Son en Breugel

Start: Q3 2016

Eind: Q2 2017

Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen

Kosten: € 5.000

Effect: inzicht in gezondheidsrisico's

De gemeente Son en Breugel heeft de Odzob opdracht verleend om de gezondheidsrisico's van de inwoners in zicht te brengen. Hierbij wordt niet alleen naar veehouderijen gekeken, maar naar cumulatie van meerdere activiteiten (industrie, verkeer (A50) en de nabijheid van Eindhoven Airport).

In grote lijnen zullen de resultaten bestaan uit:

- geurkaarten: een contourenkaart met de cumulatieve achtergrond geurbelasting en een geurkaart met de achtergrond geurbelasting per gevoelig object. De geurbelasting is getoetst aan normen van de provincie en van de GGD.
- kaarten die de fijnstofconcentratie in de buitenlucht weergeeft (cumulatief): één voor PM10 en één voor PM2,5. Op de kaarten is de fijn-stofconcentratie weergegeven en zijn de gevoelige objecten weergegeven waarvoor de belasting is getoetst aan de daarvoor geldende normen.
- Een indicatieve risicocontourenkaart voor endotoxinen uit de veehouderij (zie bijlage 3). Het betreft risicocontouren overeenkomend met de adviesgrenswaarde van de Gezondheidsraad.
- Een rapportage op basis waarvan de gemeenteraad haar afweging kan maken over het gemeentelijk beleid voor geur, fijn stof, gezondheid en veehouderij.

Het onderzoek is complexer dan vooraf gedacht aangezien niet alle data over de veehouderijen actueel was. De resultaten worden in Q2 besproken met het college en zullen daarna worden gepresenteerd aan de Commissie GZ.

5.2 Geluidsonderzoek A50

Doelgroep: Inwoners 't Zand

Start: Q1 2016

Eind: Q2 2017

Poho: Robert Visser

Kosten: € 1.000

Effect: evaluatie geluidswerende voorzieningen A50 ter hoogte van 't Zand

Eind 2016 zijn de geluidswerende voorzieningen bij de A50 opgeleverd die Rijkswaterstaat heeft laten aanleggen om een aantal omissies in het verleden bij de aanleg van de A50 te herstellen. Na de realisatie zijn er verschillende klachten ingediend door inwoners uit 't Zand, waarbij is aangegeven dat de geluidswerende voorzieningen niet goed functioneren. Rijkswaterstaat heeft in overleg met de gemeente Son en Breugel aangegeven dat ze een controlemeting zullen uitvoeren om te bepalen of de geluidswerende voorziening effect heeft. De geluidsmetingen zijn weersafhankelijk, waardoor het onduidelijk is wanneer de resultaten van de geluidsmeting bekend zijn. De resultaten en de consequenties die volgens Rijkswaterstaat daaruit voortvloeien worden aan de Commissie GZ verstrekt. De gemeente Son en Breugel wordt in dit dossier bijgestaan door een externe adviseur die ook de omissies heeft ontdekt bij de aanleg van de A50.

5.2 Geluidssanering Rooijseweg / B lijst woningen

Doelgroep: Inwoners 't Zand

Start: Q1 2016

Eind: Q2 2017

Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen.

Kosten: nader te bepalen

Effect: verlaging geluidsniveau bij woningen aan onder andere de Rooijseweg, waarbij er wordt voldaan aan een bepaalde grenswaarde binnen de woningen.

In 2016 is de Rooijseweg voorzien van geluid reducerend asfalt. Daarvoor is subsidie verleend door het Bureau Saneringen Verkeerslawaaï (BSV) aangezien een aantal woningen die gebouwd zijn voor 1986 een te hoge geluidsbelasting hadden (A en B lijst woning, waarbij alle A lijst woningen met de hoogste geluidsbelasting reeds gesaneerd zijn). Vergaande maatregelen aan het wegdek waren niet mogelijk waardoor de woningen een hogere geluidsbelasting hebben dan de voorkeurswaarde. Per woning wordt bepaald of er aanvullende maatregelen nodig zijn om te voldoen aan het daarvoor geldende binnen niveau. De kosten voor eventuele maatregelen zijn subsidiabel. In Q2 wordt het onderzoek afgerond en is bekend of er aanvullende maatregelen moeten worden genomen. Dit eventuele vervolg wordt dan in 2017 afgerond. In dit dossier wordt regionaal opgetrokken onder begeleiding van de Odzob. Na deze sanering is het dossier Sanering A en B lijstwoningen volledig afgerond.

5.3 Leefbaarheidsfonds Eindhoven Airport

Doelgroep: Inwoners binnen de 20 KE contour

Start: Q3 2016

Eind: 2020

Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen.

Kosten: geen

Effect: leefbaarheidsfonds waaruit maatregelen gefinancierd kunnen worden die de leefbaarheid binnen de 20 KE contour vergroten

In het kabinetsbesluit over de evaluatie van het Aldersadvies Eindhoven Airport is aangegeven dat er een leefbaarheidsfonds moet komen. Het leefbaarheidsfonds is bedoeld voor initiatieven om de leefbaarheid binnen de 20 KE contour te stimuleren. In het fonds zijn gelden beschikbaar gesteld door Eindhoven Airport, de provincie Noord-Brabant, de gemeente Eindhoven en het Rijk (ministerie I&M/defensie). Voor de periode na 2020 wordt bekeken of het leefbaarheidsfonds gecontinueerd moet worden.

5.4 Monitoring

Doelgroep: Inwoners
Start: Q1 2016
Eind: jaarlijks
Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen.
Kosten: € 7.500
Effect: inzicht in verschillende milieuaspecten

Jaarlijks worden de volgende zaken gemonitord:

- RVMK: Regionale Verkeersmilieukaart met daaruit berekeningen:
 - geluid door wegverkeer
 - luchtverontreinigingen veroorzaakt door wegverkeer
- NSL: Nationaal Saneringsprogramma Luchtkwaliteit
 - Gebaseerd op RVMK
 - Bestand veehouderijen
- Risicokaart Gevaarlijke Stoffen
- Geluidszonering Ekkersrijt (Oost en West)
- Bodemonderzoeken

Periodiek worden de volgende zaken gecontroleerd op basis van een handhavingsprogramma:

- Wabo vergunningen
- Meldingen Activiteitenbesluit
- Geluid bij evenementen

5.5 Ruimtelijke advisering Milieuaspecten

Start: Q1 2016
Eind: jaarlijks
Poho: Tom van den Nieuwenhuijzen.
Kosten: € 13.500
Effect: leefbaarheidsaspecten betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen

Wettelijk is het verplicht dat verschillende milieuaspecten worden meegenomen bij ruimtelijke ontwikkelingen. Deze werkzaamheden zijn uitbesteed aan de Odzob.